

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Nye digte - 1841

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Nye digte - 1841", i Heiberg, Johan Ludvig: *Nye digte - 1841*, udg. af Klaus P. Mortensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, cop. 1990, s. 170. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergjl05val-shoot-idm140194649806752/facsimile.pdf> (tilgået 27. november 2021)

Anvendt udgave: Nye digte - 1841

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

Noter

Gudstjeneste. En Foraars-Phantasi

- 9 *prosaisk*: nøgternt. – *Tabernaklet*: helligdom, egl. israeliternes transportable helligdom under ørkenvandringen.
- 10 *Pindsedags-Miraklet*: hentydning til Ap.G. 2,1-13, hvor den forsamlede menighed fyldtes af Helligånden og begyndte at forkynde på fremmede »Tungemaal«. – *Pan*: oprindeligt hyrdernes gud i gr. mytologi, her: skovens eller naturens gud. – *Skræk*: spiller på den paniske angst, som Pan rejser i dem der møder ham i landskabets eller skovens stilhed og ensomhed. Heiberg strejfer temaet så tidligt som i digtet »Panisk Skræk« fra 1819.
- 11 *husvale*: berolige, trøste, lindre. – *hvalte*: hvælvede.
- 12 *Overalt* . . . skjult modsætning til Matth. 18,20: »Thi hvor To eller Tre ere forsamlede i mit Navn, der er jeg midt iblandt dem.« – *Hu*: sind. – *Thi hvor* . . . Matth. 18,20.
- 13 *hulde*: smukke. – *samlet Broderchor*: menighed. – *Eremit*: eneboer.
- 14 *det hele faldne Kjø*: den ved syndefaldet faldne menneskeslægt. – *Den gamle Adam*: den Adam som faldt ved syndefaldet; modsætning til den nye Adam, Kristus. – *Vøve*: bølge.
- 15 *Dryader*: trænymfer i gr. mytologi. – *Najader*: kildenyumfer i gr. mytologi. – *Apollo*: solens gud Apollon i gr. mytologi. – *hans Søster*: jagt- og månegudinden Artemis. – *det hellenske Parnas*: den gr. gudeverden. – *Indra*: krigernes gud i den vediske religion. – *Braman(en)*: indisk offerpræst. – *Sphinx*: vinget fabelvæsen, halvt menneske, halvt dyr; spiller en central rolle i bl.a. den gr. og ægypt. forestillingsverden. Her i betydningen: det gådefulde, uudgrundelige, som ligger til grund for al livsudfoldelse. – *det Skønheds-Rige*: Elysium, de saliges øer. – *Hellas*: den antikke gr. kultur.
- 16 *qvæle*: her: ufuldkomne, uarticulerede. – *Socrates*: (469-399 f.Kr.) gr. filosof. – *Genius*: lat. ånd, hentydning til den daimon (gr. gud) Sokrates angiveligt følte i sit indre. – *Plato*: (427-343 f.Kr.) gr. filosof, elev af Sokrates; for Platon er ideernes, almenbegrebernes verden den egentlige og sande, tingsverdenen kun et skyggespil. – *panisk*: adj. afledt af Pan, jf. n.t. s. 10 og nedenfor. – *Mosaismen*: den jødiske religion. – *Spinoza*: (1632-1677) holl. jødisk filosof, panteist. – *Pantheismen*: læren om, at Gud er alt og alt er Gud; her i betydningen naturpanteisme: Gud er i naturen. – *Man troer, at protestantisk* . . . sigter til de religiøse forhold efter reformationen og på Heibergs egen tid, hvor Gud er fjern i modsætning til katolicismen med dens helgen- og Mariadyrkelse.
- 17 *qvæges*: oplives. – *Sanct Antons Fest*: kat. helgen, den hellige Antonius fra Ægypten, munkevæsnets indstifter og dyrenes skytshelgen; hans festdag